

◀ Joop Kleine (links) en Ronald Popken op het eindeloze Dwingelderveld. Foto: Gerrit Boer

Trompetgeschal in het natte veld

REPORTAGE KRAANVOGELS

- Na Fochteloërveen tweede broedlocatie kraanvogels in Nederland
- Jonge kraanvogel in Dwingelderveld is zondag vijf weken oud

Door Ed van Tellingen

Dwingeloo/Ruinen De vijfde broedpoging van de kraanvogels in het Dwingelderveld was raak. Dit voorjaar zijn twee kraanvogeltjes geboren. Het ene jonkie is overleden, maar het andere jonkie is kerngezond en stapt met pa en ma al fier rond in het nationaal park. Zondag is hij vijf weken en al zo'n halve meter groot. "Kicken", zeggen boswachter Ronald Popken en vogelteller Joop Kleine. Sinds 2001 broeden kraanvogels in het Fochteloërveen en vanaf 2004 worden kraanvogels gesignaleerd in het Dwingelderveld. Vanaf 2007 broeden ze daar ook, maar telkens ging het mis.

Het trompetgeschal is niet van de lucht. Niet alleen van de kraanvogels die tetteren als een trompet in een fanfareorkest, maar ook van de boswachters. "Een trompetroep die ver draagt", zegt Kleine. "s Morgens vroeg in het veld. Je hoort de baltsgeluiden. Indrukwekkend op een koude morgen. Dat getetter, de stoom komt uit de snavel."

Na het Fochteloërveen nu een tweede broedplek in Nederland. "Kraanvogels zijn buitengewoon kwetsbaar", zegt Ronald Popken, boswachter van Natuur-

monumenten. Rust en nattigheid, daar houden ze van. Robuuste en omvangrijke gebieden. Het Fochteloërveen en het Dwingelderveld bieden die omgeving. Een relatief veilige plek vol plassen, waar ze hun eieren leggen; onbereikbaar voor vossen.

"Maar de gevoeligheid van de vogels voor verstoring is groot", onderstreept Popken. Het is essentieel dat het broedgebied in een straal van 600 meter niet wordt betreden. Het is de reden waarom het tweetal de broedplek niet prijs geeft. "We zijn doodsbenuwd dat een leger vogelkijkers en nieuwsgierigen de vogels op de vlucht doet slaan. Je hoeft maar even van de paden af te wijken en zoiets gebeurt."

Nog zo'n vijf weken en het jong kan 'op eigen vleugels staan'. Het blijft het hele jaar bij zijn vader en moeder, tot de ouders in het voorjaar werken aan nieuw nageslacht. Als het jong nog thuis woont, wordt hij uit het nest geknikkerd.

Kraanvogels blijven, net als ooievaars, elkaar doorgaans trouw. Het mannetje is dezelfde kraanvogel die al in 2004 opdook in het Dwingelderveld. Waarschijnlijk een nakomeling van de populatie op het Fochteloërveen. Popken: "Elke kraanvogel heeft aan de buitenkant van zijn vleugels een kenmerkende zwarte tekening in de veren." Het vrouwtje kwam pas in 2010 in beeld.

Joop Kleine: "Als je ziet hoe ze boven het landschap vliegen. Op de thermiek cirkelen ze naar boven, een paar slagen en ze overbruggen zo de afstand tussen beide natuurgebieden."

Broedpogingen in het Dwingelder-

▲ Kraanvogels broeden nu ook in het Dwingelderveld

veld waren er in 2010, 2011 (tweemaal) en dit jaar. De tweede broedpoging slaagt. Er ontgaat de beide vogelkenners weinig. Paren doen de kraanvogels buiten het broedgebied. "Dat hebben we telkens kunnen waarnemen." Foerageren doen ze in maïsgebieden. Het hele voorjaar door. Kleine: "Opeens zagen we nog maar een kraanvogel buiten het Dwingelderveld vliegen. Een teken dat ze een nest hadden."

De broedlocatie blijft geheim. Op die plek zijn de kraanvogels ook nauwelijks zichtbaar. Straks, als ze het broedgebied verlaten, kunnen bezoekers van het Dwingelderveld de vogels met een beetje geluk waarnemen.

Mythische vogels die symbool staan voor een lang leven, vol geluk, hoop en

voorspoed. Kraanvogels leven in Noord- en Oost-Europa en trekken in het voorjaar richting Spanje. Elk jaar zoeken groepen kraanvogels rustplaatsen, ook in ons land. Kleine: "Het opmerkelijke is dat deze kraanvogels nauwelijks op trek zijn geweest. Zelfs in de strenge winterweken zag ik ze nog foerageren bij de Davidsplassen."

Dat de kraanvogels in Nederland broeden is honderden jaren geleden. Tot 2001 dus in het Fochteloërveen. En dan nu, 2012, in het Dwingelderveld. Misschien een springplaat voor nog meer plekken in Nederland, hopen Popken en Kleine. Aan het trompetgeschal van de vogel zal het niet liggen. Als ware herauten bereiden ze hun eigen weg en kondigen hun komst al aan.

”
‘Dat getetter, de stoom komt uit de snavel’